

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Koulun keskeisenä tavoitteena on luoda turvallinen koulupäivä jokaiselle oppilaalle. Koulupäivään kuuluu tunne osallisuudesta sekä kunnioitus kaikkia kouluyhteisön jäseniä kohtaan kaikissa tilanteissa. Hyvän huomaaminen koulun arjen eri tilanteissa on tärkeää. Koulut huolehtivat suunnitelmallisesta tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisesta ja harjoittelemisesta eri tilanteessa. Tähän kuuluu mm. jokaisessa luokassa laadittava luokan oma hyvinvointisuunnitelma, jonka laatimiseen osallistuvat oppilaat sekä huoltajat. Kouluilla kehitetään ja ylläpidetään toimivia verkostoja koulun eri yhteistyötahoihin. Koulut huolehtivat siitä, että rakenteet ja toimintatavat poikkeustilanteissa toimimiseen ovat kunnossa ja kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien tiedossa.

Kaikki koulussa työskentelevät osallistuvat tehtävästään riippumatta kasvatustyöhön ja turvallisen koulupäivän luomiseen. Oppilaat osallistetaan kouluyhteisön arvojen mukaiseen toimintaan ja yhteiseen vastuuseen.

Koulun toimintakulttuuri ohjaa oppilaita kestäväan elämäntapaan niin koulussa kuin koulun ulkopuolella. Koulussa toimii ryhmiä, joiden tehtävänä on edistää turvallisen oppimisympäristön luomista sekä oppilaiden välisten konfliktitilanteiden ratkaisemista. Ryhmissä voi toimia niin oppilaita kuin opettajiakin. Ryhmät voidaan koota valtakunnallisten mallien mukaan (esim. Vertaissovittelu, Restoratiivinen sovittelu tai Kiva-koulu). Oppilasryhmien edustajat tulevat säännöllisesti kuulluiksi yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä tai muussa koulun turvallista oppimisympäristöä kehittävässä ryhmässä.

Oppilaat osallistuvat koulun järjestyssääntöjen laadintaan. Järjestyssäännöt päivitetään tarpeen mukaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Koulussa valvotaan, että sovitusta säännöistä pidetään kiinni.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Länsi-Uudenmaan poissaoloihin puuttumisen malli on opetussuunnitelman liitteenä.

Jatkuvan kouluun kiinnittymisen tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn periaatteita on kuvattu Kirkkonummella käytössä olevassa Länsi-Uudenmaan poissaoloihin puuttumisen mallissa. Tärkeää on, että jokainen oppilas kohdataan yksilönä ja että hän kokee tulleen kuulluksi ja nähdyksi. Kouluyhteisössä vahvistetaan lisäksi myönteistä ja välittävää ilmapiiriä. Oppilaan turvallisuuden, osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen tunnetta edistetään. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan monipuolisesti arjen eri tilanteissa. -Kodin ja koulun välille rakennetaan luottamuksellinen ja tiivis yhteistyö. Vertaissuhteiden ja ryhmän vuorovaikutuksen tukemiseen ja jatkuvaan ryhmäyttämiseen kiinnitetään huomiota, ja tätä tehostetaan siirtymävaiheissa. Läsnaolon merkitys oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta tulee ymmärtää, samoin poissaolojen merkitys riskitekijänä. Läsnaoloa tuetaan pedagogisin keinoin.

Opettajien osaaminen tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa erilaisissa koulun arjen tilanteissa varmistetaan ja vahvistetaan esimerkiksi ohjaamalla opettajia koulutukseen sekä järjestämällä koulun henkilökunnalle yhteisiä koulutuksia. Kouluvalmentajat ja nuorisotyöntekijät toimivat osana kouluyhteisöä tukien kouluun kiinnittymistä yhtenäiskouluissa. Luokissa tehtävä yhteisöllinen työ vahvistaa osaltaan oppilaiden kouluun kiinnittymistä. Kouluilla voi olla käytössään lukuvuosisuunnitelmissa kuvattuja eri toimintatapoja kouluun kiinnittymiseen ja vertaissuhteiden tukemiseen. Lisäksi kouluilla voi olla käytössään omia ratkaisujaan niiden oppilaiden tukemiseksi, joilla on vaikeuksia kouluun tulemisessa tai koulussa olemisessa.

Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen sekä poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen suunnitelmallinen seuraaminen yksilötasolla on kuvattu Kirkkonummella käytössä olevassa Länsi-Uudenmaan poissaoloihin puuttumisen mallissa. Mallissa kuvataan:

- miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin, että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana
- miten poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti, ja tämän edellyttämä työnjako ja vastuut
- miten yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa toteutetaan
- miten poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena
- miten yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä toteutetaan

Koulun tasolla rehtori vastaa yhdessä yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kanssa poissaolojen seurannan, niiden vähentämiseksi tarvittavien toimenpiteiden ja muiden käytännön linjausten kehittämisestä ja näiden toimintatapojen vaikutusten arvioinnista. Terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö kuvataan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä huolehtii koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa oppilaiden osallisuuden toteutumisesta ja koulun ja kodin yhteistyön järjestämisestä.